

Ik weet niet hoe deze lezing bij u overkomt, maar als kind voelde ik meteen mee met die derde knecht. Ik zou ook mijn talent begraven met zo'n koning, die alleen maar uit is op eigen gewin. Die oogst waar hij niet gezaaid heeft. En dat talent ook nog afneemt van die knecht en geeft aan de gene die al heel veel talenten had. *Wat is dat voor een koning?* dacht ik. Wat oneerlijk. Jaren later, ik was inmiddels al ver in de 30, hoorde ik de lezing weer en door de uitleg van de priester werd me duidelijk dat het niet zozeer gaat om de koning, en zijn gedrag, maar om wat de knechten doen met de talenten die ze gegeven worden.

Het verhaal van de talenten vormt een drieluik met twee andere verhalen die Jezus vertelt uit datzelfde hoofdstuk uit Mattheüs en dat begint met het verhaal van de wijze en de domme meisjes met hun olielampen. De domme meisjes vergeten genoeg olie mee te nemen en worden niet toegelaten tot de bruiloft. Het derde verhaal gaat over de komst van de mensenzoon, die zal oordelen over wie goed gedaan heeft en wie niet op basis van de werken van barmhartigheid: *Jezus vertelt deze gelijkenissen aan zijn leerlingen in het licht van de eindtijd die gaat komen.* Om ze duidelijk te maken wat werkelijk belangrijk is in het leven. Waar gaat het nu uiteindelijk om? Ben je waakzaam, zoals de wijze meisjes, en voorbereid op wat gaat komen? Of leef je alsof je alle tijd hebt? Welke keuzes maak je? Wat doe je met je leven, met de talenten die je zijn gegeven?

We hebben allemaal talenten meegekregen. Soms zijn dat er meerdere, zoals bij de eerste twee knechten. Soms is het misschien maar één talent. Maar dat kan dan wel een heel groot talent zijn, waar je je hele leven mee bezig bent of op afstemt.

Soms zit een talent ook in de familie en valt de appel niet ver van de boom, zoals in een gezin waarin één van de ouders (of beiden) arts zijn, vaak één van de kinderen ook de verzorging in gaat, of dichter bij huis: als je vader dominee is, dan kan het goed zijn dat je als zoon of dochter ook op de kansel terecht komt. Maar soms ontdekken we in onszelf ook een nieuw talent, dat niet direct terug gaat in de familie.

Een talent is in essentie heel puur en persoonlijk, maar daarmee ook kwetsbaar. Je hebt daarom in het begin, als je nog jong bent, je omgeving nodig om dit talent te ontwikkelen, en te begeleiden. Door het wat af te remmen en te beschermen waar dat nodig is, of juist om je dat extra zetje te geven om ermee naar buiten te treden.

Maar je omgeving kan je talent ook belemmeren. Het kan zijn dat je ouders het helemaal niet zien zitten dat je bijvoorbeeld de politiek in wilt, of dat je boswachter wordt. Of iets met kunst wil doen, zoals schilderen of musiceren. Het kan ook zijn dat je omgeving teveel invloed gaat uitoefenen op je talent, of je talent en de ontwikkeling ervan zelfs gaat overnemen. Ouders kunnen hun kinderen een bepaalde kant op willen duwen, die hen goed uitkomt, zoals het overnemen van een zaak, of het talent dat ze zelf hebben laten liggen, projecteren op hun kinderen, die er vervolgens iets mee moeten doen. Soms is dat een talent dat ook wel aanwezig is, maar misschien op een heel andere manier of in een andere vorm naar buiten wil komen.

Bij ons thuis was het de muziek die dagelijks klonk met een vader die pianodocent was en een moeder die zong. Die muzikale aanleg bleek ik ook te hebben. Als kind al zong ik, altijd en overal. Het

was een manier om alles wat ik meemaakte, dacht en voelde een plek te geven. Mijn omgeving zag al snel het talent hierin, maar ik was me daar helemaal niet zo van bewust. Ik zong gewoon graag. Maar al snel werd ik in richtingen geduwd waarin ik me niet gelukkig voelde. Ook ging ik me ineens onzeker voelen over mijn zingen: zong ik wel goed? Klom het wel mooi? Wat vonden de mensen ervan? Het zingen werd steeds minder iets van mezelf, en steeds meer iets waar de buitenwereld over ging. En ik ging voldoen aan het beeld dat mensen hadden van mij en van mijn stem: een mooie zuiver zingende sopraan, maar van binnen stond ik soms doodsangsten uit. Bang om niet zuiver te zingen, bang om fouten te maken, bang dat het er niet mooi uit kwam en mensen mijn onzekerheid zagen en hoorden. Toen ik vervolgens op het conservatorium ging studeren, ervoer ik de druk van het moeten en ook willen presteren. Mijn talent moest zichtbaar worden en niet in de huiskamer maar op het grote podium. Ik moest een internationaal beroemde zangeres worden, een nieuwe Maria Callas. Zoals vele zangers hoge ambities hebben. U begrijpt, dat ging natuurlijk niet goed en na een jaar ging ik van het conservatorium af en belandde in een diep dal. Ik klapte dicht. Ik was mijn eigen lied kwijt. Ik werd gezongen... Ik wilde niet meer zingen en ging, net als die 3^e knecht, mijn talent begraven voor de buitenwereld. Uit angst dat mensen het, net als die koning in het evangelieverhaal, over gingen nemen, of het van me af zou pakken. Maar ook omdat ik er zelf niet meer bij kon komen. Het niet meer van mij voelde.

Door mijn talent te begraven kon ik het wel beschermen zodat het niet beschadigd werd, of zorgen dat er niets verkeerd mee gedaan werd, waar die knecht bang voor was, maar het kon ook niet meer ademen, groeien, ontwikkelen. En dus ook niet meer gedeeld worden of zich vermenigvuldigen. Ten diepste wil je dat ook niet, je talent verbergen. Wil je juist graag gezien worden in wat je kunt, wie je bent. Zoals ik ook ten diepste echt wel wilde zingen. En ook het verlangen had om dit te uiten, te delen. Maar ik was de weg kwijt hoe ik dit moest doen op een manier die bij mij paste.

Het antwoord vond ik onder andere bij de heilige Theresia van Lisieux, die leefde eind 19^e eeuw in Lisieux, Frankrijk. Ook zij kampte met deze tweestrijd in het neerzetten van haar talent. Ze was gezegend met een groot geloof en een gave om lief te hebben. En in het bijzonder het liefhebben van Jezus. Ze wilde dit echter op een grootse manier zichtbaar maken en Jeanne d'Arc was daarin haar voorbeeld; het moest *heroïsch* zijn, iets voorstellen, zichtbaar zijn voor heel de wereld! Ze wilde alles geven voor die liefde, als een heldin. Maar haar weg liep heel anders. Ze kwam in het klooster terecht en werd daar al snel ziek en overleed al op haar 24^e. Maar in die jaren in het klooster, waar ze al vroeg terecht kwam, heeft ze wel degelijk een verschil gemaakt. Met haar eigen weg, de kleine weg. Een weg van liefhebben, die oog had voor het kleine, kwetsbare kind dat ze in Jezus zag, waardoor ze ook het kleine en kwetsbare kon toelaten in zichzelf en kon zien in de ander. Juist door terug te gaan naar haar eigenheid, haar eigen manier van leven volgens deze kleine weg, werd ze uiteindelijk die grote heilige die ze graag wilde worden.

Net als de heilige Theresia verloopt de ontwikkeling van onze talenten ook zelden via een brede, rechte weg, maar gaat vaak via een kleine, onopvallende, kronkelende weg, met hindernissen en omwegen. Je kunt soms ook te lang op een weg lopen die niet de jouwe blijkt te zijn en die doodloopt, zodat je moet omkeren en terug moet, op zoek naar een nieuwe weg.

Het kan lang duren voordat je die weg ontdekt die leidt naar het naar buiten brengen van je talenten. Soms zou je het wel willen, maar neemt het leven zo'n wending dat het niet gaat. Zoals ten tijde van een oorlog, waarin je alleen maar bezig bent met te overleven. Of je wordt ziek, of krijgt de zorg voor een zieke, het verlies van een ouder, een familielid of vriend, maar ook de geboorte en het opvoeden van een kind. Je kunt dan in al deze gevallen het gevoel hebben dat je geleefd wordt, in plaats van zelf keuzes te kunnen maken. Dat er geen ruimte is voor het ontwikkelen van je talent(en).

Voor alles is een tijd. Wat we ook terugzien in de natuur. Sommige zaadjes komen snel op en bloeien meteen weelderig, bij andere zaden duurt het veel langer voordat ze ontkiemen, maar daaruit komen dan ook bloemen, planten of zelfs hele bomen, die stevig geworteld staan en lang, soms een leven lang, meegaan. Zo kan het ook gaan met de talenten die wij bezitten. Sommige talenten schieten snel omhoog waardoor mensen meteen heel zichtbaar worden. Maar misschien zitten de wortels wel niet zo diep en vallen deze mensen makkelijk om. Bij anderen duurt het veel langer voordat ze zichtbaar worden in wie ze zijn, wat ze kunnen, maar ondertussen zijn wel de wortels flink gegroeid en zijn ze niet zo snel van hun stuk te brengen. Het één is niet beter dan het ander, het is anders, heeft een ander, eigen groeiproces.

Het mooiste voorbeeld uit de natuur waarin je ziet hoe belangrijk tijd is voor het ontwikkelen van de uiteindelijke vorm, vind je in de levensloop van een vlinder. Die wordt niet eens geboren als vlinder maar als rups. En moet zich een hele tijd zelfs terugtrekken in een pop, voordat hij wordt wie hij is, zoals hij bedoeld is: vlinder. Ook voor ons kan het soms heel heilzaam zijn om terug te gaan naar de oorsprong van je talent, om eerst weer te voelen wat je talent ook alweer was en wat je daar zelf mee wil. Moet je misschien ook weer even in een coconnetje kruipen, afgescheiden van de buitenwereld, om uiteindelijk na een tijdje weer naar buiten te komen en die vlinder te worden die je in wezen bent en je vleugels uit te slaan in de wereld.

We mogen die tijd nemen, om onze talenten te ontwikkelen, die bij ons horen, die ons maken tot wie we zijn en iets laten zien van de schepping van God, die in en door ons naar buiten wil, zichtbaar wil worden. Dat is wat Jezus ook zijn leerlingen duidelijk wil maken: *als je niet de talenten gebruikt die jou gegeven zijn, maar deze verbergt, begraaft, niet laat zien wie je bent, of je anders voordoet dan wie je ten diepste bent, dan leef je niet.*

En ja, soms zullen we moeten vechten tegen een

koning, een omgeving, ouders, familie, vrienden, school, mensen die je dwarsbomen, je talent niet zien, of juist belemmeren. Maar de oplossing is niet om je talent dan maar te begraven, zoals die 3^e knecht, en zo diep in de grond steken, dat het niet meer kan groeien en opkomen, want dan verpietert het, en gaat het uiteindelijk dood.

Wie het houdt bij wat hij heeft, sterven zal hij ongeleefd. Zo zongen we in het openingslied. Er komt een moment, zoals Jezus waarschuwt in het licht van het einde der tijden, of in ons geval, het eind van ons leven, dat het te laat is om er nog iets te doen met je talenten. Dus wees alert, wees waakzaam, zoals de wijze meisjes uit het eerste verhaal, maak de juiste keuzes en doe goed aan je naasten, zoals het derde verhaal ons voorhoudt maar vooral: *wees jezelf en voel je geliefd om wie je bent.* En dankbaar voor wat je hebt meegekregen aan talenten, aan mogelijkheden, ieder van ons op een eigen unieke manier, en doe daar iets moois mee. En dat hoeft niet groot te zijn of veel. Mijn schoonmoeder bijv. stuurt mijn man en mij altijd heel mooie verjaardagskaarten. Die zoekt ze echt met zorg uit. Dat zie je en ik voel daar haar liefde in en dat raakt me. Dat is één van haar talenten, vind ik. En zo ben ik weliswaar niet zo'n beroemde zangeres geworden als Maria Callas, maar ik ben heel blij dat ik vorige maand een optreden heb mogen geven voor patiënten in het ziekenhuis, waar ik ook werk. En mensen een uur lang even hun ziek zijn kon laten vergeten en iets van troost en blijdschap kon geven, die ik zelf ook zozeer ervaar in de muziek. Dat is de manier van zingen die bij mij past, die weer iets uitdrukt van wat ik als kind ook voelde als ik zelf zong: die troost, die blijdschap. Dat zijn mooie dingen die van waarde zijn.

En zo hoop ik dat ook u, ook jij met jouw talenten, die je van onze Schepper ontvangen hebt, de wereld een beetje mooier kleurt. En juist in het volgen van die kleine smalle weg groot mag worden. En dan hoef je echt niet meteen een heilige te worden, zoals Theresia van Lisieux. Als je gewoon jezelf bent of wordt, is dat meer dan genoeg.

Want dan ben je op je mooist!

Amen